

Cursusgids

Basiccursus imkeren

NAJAAR 2022

Cursuslocatie:

Imkervereniging Haarlemmermeer (IVH)

Spierringweg 710 in Cruquius

Basiscursus imkeren: wat leer je en wat kun je daarna?

Opbouw van de cursus

De cursus is opgedeeld in theorie en praktijk.

Theorie: de bagage die je nodig hebt

In het eerste theoriedeel maak je uitgebreid kennis met bijen en natuurlijk de honingbij in het bijzonder. Je krijgt voldoende begrip van de jaarcyclus van een bijenvolk met en zonder het ingrijpen van de imker.

Je leert ook over bijenvirussen en over de grootste bedreiging van de honingbij: invasieve exoten. De bekendste daarvan is de varroamijt. Dit heel kleine beestje richt grote schade aan in bijenvolken. En, net als de teek bij mensen, brengt hij ziektes over. Je leert in deze cursus gangbare methodes van bestrijding van de varroa, maar ook waarom sommige imkers kiezen voor andere methoden of zelfs helemaal ophouden met bestrijding.

Praktijk: werken in de bijen

In het praktijkgedeelte ga je van begin af aan al zelf werken in de bijen. Uiteraard goed voorgelicht en onder begeleiding. Je leert stuifmeel, nectar en de verschillende broedstadia te herkennen. Want van ei tot bij duurt maar liefst 21 dagen. Dan slaat in het voorjaar ineens de stemming in het volk om: ze willen zwermen. De oplettende imker herkent op tijd de signalen en ziet dat aankomen. Tijdens de cursus leer je een methode van zwermverhindering: het maken van een kunstzwerm. Dat is meteen ook het moment dat je een eigen volk kunt krijgen. Als je dat wilt en er plek voor hebt natuurlijk...

Na de zwermperiode keert de rust weer terug in de kast. We komen bij de periode van de eerste en tweede honingooft, gaan honing slingeren en aan het eind van de zomer gaan we alweer inwinteren'.

Doordat je een heel jaar meemaakt in de cyclus van een bijenvolk en alle stappen doorloopt, ben je daarna in staat om zelfstandig te imkeren. Uitgeleerd raak je in imkeren nooit, maar een solide basis is dan gelegd!

Bij & Biodiversiteit

Tijdens deze cursus staan we vaak stil bij stuifmeel en nectar producerende planten. Bijen kunnen tenslotte niet zonder. Wat deze cursus iets anders maakt dan de gemiddelde basiscursus, is dat we ook uitgebreid aandacht geven aan de huidige biodiversiteitscrisis en het in hoog tempo verdwijnen van insecten. Welke rol kan je hierin als imker spelen?

Voor wie?

Het beeld van ouwe honingooftende mannen die met een dathé pijpje rook over hun bijenkast blazen, is grotendeels passé. Sterker nog: vaak gooien imkers van boven de 70 het bij(l)tje er bij neer omdat het imkeren fysiek te zwaar wordt. Op cursussen is de verhouding man/vrouw ongeveer 50:50. De zorggroep op de vereniging (de groep imkers die de volken in onze bijentuin verzorgt) bestaat op dit moment zelfs bijna helemaal uit vrouwelijke imkers. Voor veel imkers is bijenhouden een (ont)spannende buitenactiviteit naast een drukke baan. Honing wordt vaak gezien als leuke bijkomstigheid, maar de *drive* is vaak om in verbinding met de natuur te staan. Uiteindelijk heeft elke imker zijn eigen verhaal en motivatie.

1. Organisatie.

Deze NBV- basiscursus wordt georganiseerd door Imkersvereniging Haarlemmermeer (IVH)

1.1 Cursus coordinator:	Monique Klemann
Telefoon	06-48342029
E-mail	m.klemann@live.nl
1.2 Docent:	Wout van der Werf
Telefoon	06-14462295
E-mail	wout@bijdebijen.nl

In de cursus wordt gewerkt in (wisselende) kleine groepjes onder supervisie van een praktijkbegeleider. Soms is het in overleg met de begeleiders mogelijk met zo'n groepje op een afwijkend tijdstip een afspraak te maken voor een kastcontrole.

1.3 Leslocatie

De theorie wordt Online via Zoom gegeven. Mocht de Corona situatie en regelgeving dit toelaten dan kan dit gewijzigd worden of indien mogelijk:

Verenigingsgebouw en bijenpark IVH aan de Spieringweg 710 in Cruquius. De praktijklessen zijn altijd aan de Spieringweg 710 in Cruquius.

1.4 Lesgeld

De kosten voor deze cursus bedragen € 325,-. De factuur dient na de introductieles en voor de eerste echte praktijkles voldaan te zijn. Bij het lesgeld is je eerste jaar lidmaatschap van de imkervereniging Haarlemmermeer inbegrepen. Ook wordt je automatisch voor één jaar lid van de NBV. Als je na de cursus geen lid wilt blijven van die verenigingen, vergeet dan niet tijdig het lidmaatschap weer op te zeggen!

1.6 Lesdata

De cursus heeft vanwege corona twee introductiemomenten op zaterdag 15 januari 2022 om 13.00 uur en op dinsdag 25 januari om 19:30 uur. Voor overige data zie het lesrooster op de volgende pagina.

1.7 Lesboek en lesmateriaal

Bij de cursus wordt gebruik gemaakt van de door de NBV uitgegeven cursusmap. Deze is op de introductiedagen te koop voor €21,50. Daarnaast wordt er tijdens de cursus gebruik gemaakt van handouts en documenten die de deelnemers ter plaatse krijgen uitgereikt of per e-mail ontvangen.

1.8 Opnames

Online lessen kunnen worden opgenomen ten behoeve van zowel de deelnemers als de lesgever/organisator. Door deel te nemen aan de cursus ga je hiermee akkoord.

2. Bijzonderheden betreffende de cursus

2.1 Duur en opzet van de cursus..

De cursus bestaat uit 6 theorielessen (2 uur), 10 praktijklessen (2 uur), zelfstudie (+/- 10 uur) en 1 avond voor de diploma uitrijking. Tevens wordt van cursisten verwacht dat ze de huiswerkopdrachten uitvoeren en de cursusmap bestuderen. De praktijklessen worden gegeven met behulp van één bijenvolk per ongeveer twee of drie cursisten op de praktijklocatie.

2.2 Toelatingseisen.

Voor de basiscursus geldt een minimumleeftijd van 16 jaar en het doorlopen hebben van het basisonderwijs. Men dient de Nederlandse taal te beheersen.

Voor minderjarigen is schriftelijke toestemming van de ouders/verzorgers nodig om aan de cursus deel te mogen nemen. De cursist c.q. ouders geven aan of er mogelijk sprake is van een allergie voor bijensteken. Bij twijfel de huisarts raadplegen.

2.3 Diplomerings

Ter afsluiting van de cursus wordt bepaald of de cursist aan de leerdoelen uit de cursusbeschrijving voldoet. De cursist ontvangt een door de NBV uitgegeven diploma als voldaan is aan de onderstaande voorwaarden:

- De kandidaat is geslaagd voor het theorie-examen.
- De kandidaat heeft tijdens de praktijklessen voldoende ervaring opgedaan en van begrip hiervan blijkt gegeven om zelfstandig een bijenvolk te kunnen onderhouden.
- De cursist heeft minimaal 80 % van de lessen, theorie en praktijk bijgewoond.
- Sommige lessen kun je als aankomend imker gewoon echt niet missen. Het bijwonen van de theorieles over *Bijen & Biodiversiteit* en de praktijklessen over *Controle op zwermplannen* en *Zwermverhindering/Vegers maken*, is daarom sowieso een vereiste om de cursus met een diploma af te sluiten.

2.4 Regeling Bijenteeltonderwijs.

Op alle cursussen die onder auspiciën van de NBV worden verzorgd is de Regeling Bijenteeltonderwijs van toepassing. Voor de beschrijving hiervan verwijzen wij naar de website van de NBV. www.bijenhouders.nl

2.5 Veilig bijen houden

Bijen kunnen steken. Een bijensteek kan gezondheidsrisico's opleveren. Tijdens de lessen wordt daar informatie over gegeven. Uitgebreide informatie is te vinden op de NBV website:

www.bijenhouders.nl bij cursussen. (Tijdens de cursus zal er een epipen beschikbaar zijn.)

2.6. Een eigen bijenvolk tijdens de cursus

Veel cursisten willen een eigen bijenvolk. Over het algemeen is de maand mei of juni een goede maand om met bijen te beginnen. De zwermperiode is dan achter de rug en de bijen gedragen zich dan rustiger. Het is mogelijk bij commerciële telers een bijenvolk te kopen. Vaak gaat het dan om importrassen. Bij de IVH kan iedere deelnemer die er blijf van geeft zorg te kunnen

dragen voor een bijenvolk tijdens de cursus gratis een volk krijgen. Wij selecteren echter niet op ras en maar beperkt op eigenschappen: onze volken komen uit de natuur.

2.7. Liever geen eigen bijenvolk of als je er geen plek voor hebt

De IVH heeft een eigen Bijenpark, gelegen in een groene omgeving. Er staan fruitbomen en er staat (bijna) het hele jaar door wel wat in bloei. Zwermen uit de omgeving worden hier binnengebracht en verzorgd. Als je na de cursus lid blijft van de vereniging kan je er dus eventueel voor kiezen mee te draaien in de verzorgingsgroep. Je ziet dan veel verschillende volken, kunt meedoen met zwermen ophalen en doet in korte tijd ontzettend veel ervaring op.

2.8. Aanschaf van imkermateriaal

Imkeren is een prachtig hobby, maar zeker als je zelf bijen huisvest best een dure hobby. De kosten van het imkeren zijn dus opsplitsbaar in je Persoonlijke Imker Uitrusting en bijenhuisvesting.

2.9 Persoonlijke Imker Uitrusting

We adviseren je dringend om niet voor de cursus al materialen aan te schaffen. Ga ook niet op Aliexpress lekker goedkoop materialen aankopen. Ervaring leert dat een groot deel van de daar aangeboden materialen niet voldoet aan onze standaarden of dat ze heel snel stuk zijn (kastbeitels uitgezonderd).

Een overzichtje (prijzen zijn indicatief):

- Imkerpak (er zijn diverse modellen van jas tot overall) v.a. € 50,-
- Handschoenen (wij adviseren het wat duurdere model blauw-rubber) v.a. € 15,-
- Kastbeitels en plamuurmes v.a. € 7,-
- Beroker + evt tabak (eierdozen kan ook) v.a. € 25,-
- Aansteker en evt. gasbrandertje, kastdoek

Bijenkasten zijn er in allerlei maten en modellen. Op de vereniging werken we met de Nederlandse standaardkast: de spaarkast. Een kast kan van verschillende soorten hout zijn die sterk variëren in duurzaamheid, gewicht en prijs. Dit wordt in de lessen uitgebreid besproken. Kastmateriaal, ramen en raat zijn in beperkte mate via de vereniging aan te schaffen.

- Bijenkast (afhankelijk van het materiaal) v.a. € 140,-
- Ramen per kastdeel (per 10 stuks) v.a. € 14,-
- Kunstraat per kg (ongeveer 17 vellen voor in broedkamers) v.a. € 17,-
- Dekplank, voerbak etc.

2.9.1 Verenigingsfaciliteiten

Sommige materialen kun je beter delen omdat ze groot en/of erg duur zijn in de aanschaf. Bij de vereniging hebben we verschillende handmatige en elektrische honingslingers en ontzegelbakken voor raten beschikbaar staan. Leden kunnen deze je in het verenigingsgebouw gebruiken. Dat scheelt je bovendien een hoop plakkerigheid van honing en wasdeeltjes in je eigen huis!

De vereniging heeft daarnaast verschillende appgroepen die soms ingezet worden om gezamenlijk inkopen te doen. Dat scheelt verzendkosten en is beter voor het milieu.

3. Cursusdata - voorbeeldprogramma

De ontwikkeling in een bijenvolk is sterk afhankelijk van het weer. Het bijenvolk is leidend en de imker volgt. Dit vraagt een flexibele instelling van imkers en dus ook van de cursist. Het kan zijn dat we de ingeplande data kunnen aanhouden, maar bij een koud, extreem nat of juist warm voorjaar kan het ook zijn dat data gaan schuiven.

Zaterdag	24-sept	13:00 uur	Theorie	Kennismaking met elkaar en vereniging, Theorie: wat is bijenhouden wel & niet, oorsprong van 'de bij', Persoonlijke imkeruitrusting
Dinsdag	18-okt	19:30 uur	Theorie	Kennismaking met elkaar en vereniging, Theorie: wat is bijenhouden wel & niet, oorsprong van 'de bij', Persoonlijke imkeruitrusting
Dinsdag	22-nov	19:30 uur	Theorie	Onze honingbij als superorganisme, de anatomie van onze honingbij.
Dinsdag	13-dec	19:30 uur	Theorie	Ontwikkeling van ei naar werkster, dar en koningin, de bijen-raat, de leeftijdsafhankelijke taken van de werkster.
Dinsdag	17-jan	19:30 uur	Theorie	De door de haalbijen opgehaalde grondstoffen: de input, de door de imker geoogste producten: de output, het bijenjaar zonder ingrijpen van de imker.
Dinsdag	21-feb	19:30 uur	Theorie	De plagen en ziekten van onze honingbij, redenen voor ingrijpen door de imker en het bijenjaar met ingrijpen door de imker.
Zaterdag	5-mrt	13:00 uur	Praktijk	Kastdoeken maken, raampjes maken en insmelten
Dinsdag	8-mrt	19:30 uur	Theorie	Uitloop van voorgaande lessen, bijenrassen en verenigingen, aanschaf van bijenkasten met toebehoren.
Dinsdag	15-mrt	18:30:00	Theorie	Bijenhouden en biodiversiteit
Zaterdag	26-mrt	13:00 uur	Praktijk	Kennismaken met het bijenvolk. Voorjaarsinspectie, darrenraam inhangen, ruimte geven, vervolg vroege drachtplanten
Zaterdag	16-apr	13.00 uur	Praktijk	Ruimte geven (kastruimte en kunstraat).
Zaterdag	30-apr	13.00 uur	Praktijk	Controle op zwermplannen.
Zaterdag	14-mei	13.00 uur	Praktijk	Controle op zwermplannen.
ZONDAG!	22-mei	13.00 uur	Praktijk	Zwermverhinderend met vegers.
Zaterdag	4-jun	13:00 uur	Praktijk	Doppen breken.
Zaterdag	18-jun	13.00 uur	Praktijk	Honing oogsten en slingeren. Tussentijdse beoordeling varroa besmetting.
Zaterdag	16-jul	13.00 uur	Praktijk	Honing oogsten en slingeren. Varroa monitoring & bestrijding.
Zaterdag	20-aug	13.00 uur	Praktijk	Voeren, controle op voedselvoorraad en volkssterkte.
Zaterdag	24-sep	13.00 uur	Praktijk	Najaar verzorging, controle op voedselvoorraad, volkssterkte, samenvoegen van volken. DIPLOMA UITREIKING
Zaterdag	dec	13:00 uur	Praktijk	Facultatieve les: varroa-monitoring & behandeling

Alle vermelde data onder voorbehoud van wijzigingen.